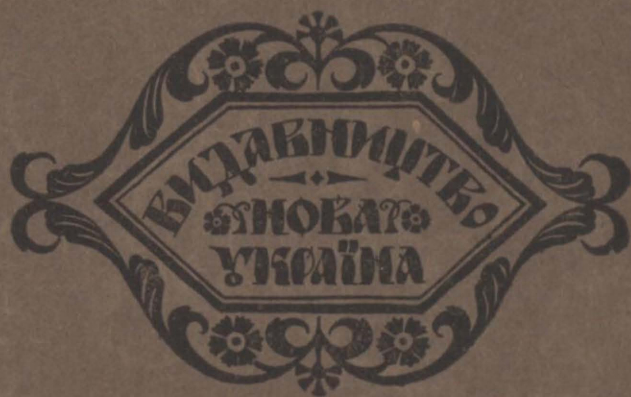


М. СРІБЛЯНСЬКИЙ

Від III. інтернаціоналу
до III. Риму

(„Смена вех“)



ПРАГА—БЕРЛІН 1923
ВИДАВНИЦТВО „НОВА УКРАЇНА“

М. СРІБЛЯНСЬКИЙ

Від III. інтернаціоналу
до III. Риму

(„Смена вєх“)



ПРАГА—БЕРЛІН 1923
ВИДАВНИЦТВО „НОВА УКРАЇНА“

Друковано в друкарні К. Г. РЕДЕРА, тов. з обм. поручею в ЛЯЙНЦІУ.

Зміна настроїв у реакційно-шовіністичних колах московської буржуазії позначилась одним видатним з'явищем, що обивательською мовою зветься в Росіян і Українців „сменовеховством“. Цей напрям, започаткований колчаківськими міністрами — професорами Устряловом, Ключніковом і ин. особами з табору добірного чорносотенства, репрезентує тепер берлінська московська газета „Накануне“ (Напередодні), що виходить під редакцією Дюшена, Кірдецова, Лук'янова, Садикера, Чахотіна й реєструє вважно перевертнів усякого роду, в тому числі й наших „землячків“, із яких п. Харченко, український кооператор, уже активно працює в „Накануне“ й, розуміється, воює проти української справи. Не менш правовірний „марксист“ М. Порш, що „все знає наперед“ і колись красномовно доводив ненауковість большевицької революції та її негайний провал — тепер „науково“ перебрався в табор „сменовеховства“. Кілька адептів цього цікавого руху є в інших пунктах, де живе українська еміграція: у Празі, в Відні, Варшаві. „Хлібороб-демократ“ інж. Кобза встиг уже давненько виїхати на Україну й нагло опинитись по той бік добра і зла. Напередодні „сменовеховського прозріння“ знаходиться кілька українських кооперативних акул, що нарешті переймаються патосом планетарної революції після успішного завершення своєї кооперативної української фесрії, даної в Відні, Парижі, Берліні. Своєрідний варіант „сменовеховства“ виявляє й буржуазне галицьке крутіїство, що виступає під плащем „міжнародньої політики“, замаскованої всякими „конечностями“, політики, що в дійсности є глибоким москвофільством, культурно-психольгічним, а не політичним, бо політика не може „приймати“ й Денікіна й Леніна (це питання вимагає спеціального розгляду).

„Сменовеховські“ метаморфози відбуваються в Українців іншою, ніж у Москалів, метою: нишком. Московський чорносотенець, як „змінить віхи“, то йде „кланяється міру“, пише в „Накануне“ листа, чи статтю, що всі дураки, котрі не розуміють нічого, і що він дивується, чому ще є люде, котрі, „не приємлют революції“. А Українець „змінить віхи“, нишком „зарегіструється“, дістане „жалування“ й подає інформації, зібрані в українських колах.

Треба сказати, що в українстві „смена вех“ знайшла дуже мало адептів — загалом кілька десятків, і то сірої публики, тоді як російське „сменовеховство“ може вказати на кілька більших рибин, таких, як ген. Слащов, був. міністер Н. Львов, проф. Грім, кількох генералів і т. д.

Коли б „сменовеховство“ було чисто московським з'явищем, то воно не могло б нас аж так цікавити, щоб братися за перо. В тім то й річ, що чисто „русское явленіє“ находить місце і в українських душах, і ще як що до чого знайдуться добродії, що відкриють нову правду в теоріях московської чорної сотні та почнуть її проповідувати!

Через те я вважав за доцільне нагадати землякам, котрі не знають, — а вони через зтяжну безпартійність і аполітичність мало що з ґрунту знають — що таке „сменовеховство“ як ідеологія, з його першого джерела. Знаючи це, кожний свідомий Українець мусить знати, як ставитись до новітніх яничарів. Я звертаю увагу на те, що „сменовеховство“ є певна ідеологія, це не є проста капітуляція перед фізичною силою, а оправдання гидкого змісту большевизму. „Сменовеховець“ — це не проста жертва насильства, а натхнений яничар, по-собачому вірний панові.

Для розуміння „сменовеховства“ треба вглибитися в основні риси цієї ідеології, як вона виявилась у збірнику „Смена вех“.

Всяка сила примушує пристосуватись до себе. Большевики пристосовуються до буржуазії, буржуазія приладжується до большевиків. Процес цей розвивається рівнобіжно, великі контрасти тратять свою виразність, контури згладжуються, розпливаються, протилежні течії входять одна у другу, згортаються у клубок, у хаос виру, котрий потроху заспокоюється і стає тихим плесом невиразности й постійности.

Революція большевиків уже й тепер дивує пам'ятких, що не забули вихідних джерел їхніх теорій: здавалось, нема місця в большевизмі для буржуазности, але що далі, то більше буржуазія стає менш непримирною до його, а большевизм м'якшає щодо буржуазії. Обидві сили неутралізують себе, пронизують одна другу і стирають індивідуальність одна другої.

Перед нашими очима відбувається цей процес. Неозброєним оком видно, що переможцем виходить капіталізм.

Ще раз ув історії людства повторюється знамените з'явище: перемога старого змісту, котрий із нечуваною силою продирається в нову форму. Нова ідея наповнюється старим змістом, інерція старого побуту й відносин перемагає легку шумовину суспільної пропасниці. Надходить час, що комуністична партія обертається ... в буржуазну. Цьому так сприяє показна тактика большевизму, котрий за якимсь парадоксом історії перевертається у свою протилежність і викликає дужі і щирі вигуки признання в колах реакційно-шовіністичної буржуазії.

Такий процес взаємного вrostання буржуазної й большевицької ідеологій і психологій наглядно почувається в російському суспільстві.

Цікавим показником цього є збірник статтів під назвою „СМЕНА ВСХ“, зложений проф. Ключніковом, проф. Устряловом, Лук'яновом, Чухотіном, Бобріщевом-Пушкіном, Потехіном, і виданий у Празі при благосклонній участі російської совітської місії.

Чим узагалі цікавий цей збірник „Смена всх“? Насамперед, його автори — пересічні російські інтелігенти, два колишні міністри з уряду Колчака, третій собі ка-дет, четвертий — октябрист старої дати (поміщицько-реакційна партія з доби самодержавія), інші і всі разом — сірі шовіністичні імперіялісти, затяті й неблаганні вороги большевизму недавно й ... гарячі прихильники совітського уряду тепер, його апольгети.

Зміст збірника — оправдання політики большевицької Москви, заклик до московської еміграції, щоб вона спинила всяку боротьбу проти „совітської влади“ й пішла безоглядно їй служити. Чому так?

А тому, мовляв, що совітська влада не має нічого спільного з комунізмом, що вона зібрала й об'єднала „сдїну-неделїму“ Росію, що вона не

інтернаціоналістична, а російсько-націоналістична, що вона тільки використовує світовий пролетарський рух на користь російської національної ідеї, що вона здійснює російське історичне завдання — промощує шлях на Індію, що вона згнобила недержавні нації, приєднала „окраїни“, не визначаючи за ними ніякого права на самовизначення, що вона кермує державою твердо, криваво ігноруючи „волю народа“, що вона не визнає жадного „народовластія“, а це й є історична, „істіно-русская“ форма „народовластія“ й т. д. і т. п. І третє: большевизм одмовляється від своїх утопій, пізнавши, що соціалізм узагалі помилка, дурниця, а тому в Росії є й буде власність, торговля, кооперація і т. д.

Загалом, совітська влада є єдино-руська влада, яка зануздає й підняла Росію навдибки, знищивши анархізм мас. Йде єдино-можливий порядок річей, капіталізм, єдина-неділіма Росія, й є головне — великодержавна політика, що ставить Росію знову на місце могутньої володарки у світі. Все це мудро робить совітська влада, поставивши собі на службу ІІІ. інтернаціонал.

Отже: всі на поміч совітській владі!

Єдиний, дійсний большевизм, із яким треба боротись — це большевизм соціалістів-революціонерів, котрі з своїм фєдералізмом і соціалізаціями загрожують самому існуванню великої Росії. От із цим ес-єрівським фєдералізмом, що веде велику Росію до розпаду, треба люто й жорстоко боротись! І хто провадить цю боротьбу, той творить велику єдину Росію, в ім'я якої треба ігнорувати всякі інші провини большевиків. „Смєна вєх“, таким чином, є гимном совітській владі, проспіваним не вдячним пролетаріятom, а . . . контрреволюційною московською інтелігенцією.

Так завершилося коло руської революції й контрреволюції: колчаківець Устрялов падає є обійми Леніна. Вони радісно плачуть, пізнавши і зрозумівши один одного: під прапором Колчака й під прапором ІІІ. інтернаціоналу в Росії робиться те саме діло.

Так ізлилися в один вир протилежні течії.

В якому літературному сосі засмажено нову печеню порозуміння між московською контрреволюційною шовіністичною „інтелігенцією“ й большевиками — читач побачить із дальших рядків.

I.

Какое глубокое недоразумение считать русскую революцию не национальной!
Н. В. Устрялов.

Вищенаведені слова колчаківця проф. Устрялова дають тон усьому збірникові і становлять його зміст.

„В то время, как мы всем своим поведением настойчиво отрицали малейшее проявление „местики государства“, эта местика подлинная и глубокая — не раскрывалась ли она и не раскрывается ли и теперь во всем, что создало из России страну советов, из Москвы — столицу интернационала, из русского мужика — вершителя судеб мировой культуры“ — запитує проф. Ключніков, узявши в основу колишню фразу П. Струве про „местикку держави“. Так це власне погляд реакційної московської інтелігенції, що для насильства держави шукала оправдання в містицизмі, не маючи ні одного раціоналістичного слова для оправдання режиму поміщиків. І це характеристично, що большевицьку „державність“ признали реакціонери, а не соціялісти й демократи. Через те Ключніков і розпускає сентименти про „столицю интернационала“, при тім беручи незвичайно фальшиву ноту про „мужика, вершителя судеб мировой культуры“. Здавна московська опричина записувала на кошт мужика „світову культуру“, разом із тим тримаючи мужика у кріпацтві й жахливо знущаючися з його.

Особливо пікантно звучить ця заява тепер про „вершителя судеб“, з якого сім шкур спускають большевики, й який... гине з голоду. Щоб залишились для музею хоч препарати з „мужика“ — Європа мусить зорганізувати допомогу йому. Найбільш зненавиджена поміщиками й большевиками істота — голодний темний мужик — мусить задовольнитись титулом „вершителя“ й іти на смерть.

Одначе, коли розглянути вияви „местики“ в реальних політичних з'явищах, то ми зможемо побачити джерело всіх екстатичних захватів московської буржуазії.

II.

Як односяться вихвалювачі большевиків до релігії большевизму — комунізму?

Перш над усе установлюється теза відокремлення „саветов“ від... комунізму — з певністю й апльомбом заявляє Бобріщев-Пушкін.

„Между Саветской властью, как правовым інститутом, і соціалізмом нєт даже нічево общаво“ (стор. 129). Для вихвалювачів совітської влади треба провести цю лінію в повітрі: в Росії нема „саветской власті“, а та, що так себе називає, є несовітська, й дійсно вона не має нічого спільного з соціалізмом.

Соціалізм — це помилка взагалі, думає пан Бобріщев-Пушкін, оглядаючи страшну руїну економічного життя:

„Однако причіны разрухі лежат гллубже: здєсь оказалась в самой сваей аснове ашібочность соціалізма, — то, что он унічтожает частную ініціатіву“ (ст. 115).

З цього один тільки вихід, на думку Потєхіна:

„Саветская власть адалєла анархізм мас, тепєрь ана далжна преадалєть собственный фанатіческій утопізм“ (ст. 180).

Але колеги пана Потєхіна потішають його глибокою аналізою дійсности й одкривають глибоко симпатичні для поміщицького серця з'явища.

Устрялов зазначає, що „на необходімості переплавляються ткані революції“.

„Виступает на сцену благодєтельный компроміс“, бо Ленін розумна людина: „Он не строїт ілюзій. Немєдленный комунізм не удался.“

Комунізм — це — „економіческій Брест большевізма“ (ст. 63) Розуміється, інакше й бути не може:

„Только в ізжіванії, преадалєнні комунізма — залог хазяйствєннаво возражденія гасударства“ (ст. 62).

І Москва це зрозуміла:

„Чтоби спасті савети, Москва жертвуєт комунізмом“ (ст. 63).

Бобріщев-Пушкін іще більш рішуче потішає пана Потєхіна:

„Дєлаєт честь уму савєтських правітелєй, что ані паспєшно повернулї назад“ (ст. 115).

Розуміється в цьому заслуга Леніна:

„Начало деятельности Ленина создало о нем неправильное представление, как о фанатике коммунизма. Теперь оно рассеялось“ (ст. 115).

Ще б пак! Усі думали, що „комунізм“ Леніна буде справді комунізмом, що він знищить буржуазного бога — власність.

„Но глубоко не соответствует действительности утверждение, что собственности в России не существует“ (ст. 130).

Пан-октябрист Бобріщев-Пушкін, співробітник колишнього большевицького офіціоза в Берліні „Новый Мир“, справді бачить що інше:

„Всё в канце канцов свелось к дележу приобретённо-революционным путём, или как стонут потерпевшие, „награбленно“ имущества. Этот дележ происходит вполне на началах собственности. Le roi est mort, vive le roi! Таким образом всё образуется — в России будет и собственность, и торговля, и кооперация, не будет только выброшенных за границу прежних собственников“ (ст. 130).

Справа ясна: новий курс буде справді „надовго й серйозно“, як сказали большевики через свого адвоката Красіна, а раз так, то Бобріщев-Пушкін і всі російські октябристи першого (17-го) і другого (25-го) призиву можуть собі вдарити по руках на згоду і мир.

Все твориться: буде власність, торговля й „кооперация“ двох таборів московського октябризму.

Таким чином, „смена вех“ означає справді зміну від комунізму до капіталізму для большевиків, і від Колчака до Леніна для буржуазії.

Така зміна й одбувається на наших очах. Бобріщев-Пушкін і К^о пишуть похорон усяким утопіям, а совітьська місія в Празі друкує писанину своїх нових союзників.

„Смена вех“!

На наших очах одбувається містика коаліції большевиків із буржуазією, бо всякому ясно, що совітьська місія в Празі не надрукує проєктів соціалізації Чернова, друкуючи октябриські похорони комунізму й соціалізму пана Бобріщева-Пушкіна, Устрялова і К^о.

О, прекрасна „смена вех“!

III.

Совітська влада — це справжня влада, та ще й російська, національна, іншої просто не можна собі уявити.

„Нікаво нет, кто бы был в састаянні взять в сваі руки после большевиков тяжкій меч власти“ заявляє Бобріщев-Пушкін (ст. 98).

В Росії анархія, розклад, усе збунтувалося — на це є один лік, як казали славні небіжчики Сіпягін, Плєве, Столипін — тверда влада. Як була раніш, у славні часи „твердої влади“.

Потєхін солодко приспівує:

„Даже палітескім слєпцам становітєся ясно, что „советізм“ єсть най-болєе атвечающая русскім условіям форма народовластія“ (ст. 173).

Так і сказав: народовластія!

Коли все призначено згори, коли „народ“ стає худобою, коли над ним свистить батіг, чекісти, коли сокира чрезвычайщика стинає що-дня сотні й тисячі голів — „ех-ма, русская настоящая форма народовластія!“ Перед нею сам Нікалай I. і його спадковці були цуценятами!

Руська форма „народовластія“ значить — од Бога й начальства, цебто, „народовластіє“. Це й є „містіка держави“.

Совітська влада прийшла внаслідок революції з бажання народу, котрий містично бажає такої влади, що його лупить у три батоги. Революція і сталась для того, бо народ помітив сентименталізм Нікалая II. й образився: хиба це влада?!

„Народ інстинктивно не прінімал монархії паследніх дєсятілєтій за єя безвольность і разслабленость, ібо смутно чувствовал, что настают труднейшіє критіческіє годи єво історії, кагда потребуєтся твьордой рукой направіть к велікім целям єво магучія сілы“ (Потєхін, ст. 179).

Який хитрий той народ: йому самодержавіє не подобалось, бо було безвольне й розслаблене. Надходять „велікія целі“, а тут тобі не влада, а кисіль якийсь. Народ скинув монархію за її слабість — подавай мені справжню тверду владу, а не смиренномудру саламаху самодержавія!

У всяких там народів народоправство виявляється в виборах органів влади, в пошануванні прав людини і громадянина (не ідеально!), в усяких узагалі правах — це все не годиться для Росії!

У нас у Росії не так. Нікалай I. казав, що йому для кермування Росією досить 40000 жандармів-помічників, і він кермував. Таксамо „савтская власть“ має, відповідно до зросту числа населення, тепер 600000 жандармів—комуністичну партію, яка всім кермує без ніяких виборів. Карає, вішає, стріляє, душить голодом, задушила пресу, науку, літературу, закувала все в кайдани мілітаризму — це й є руська форма народовластія. Справжня, історично вироблена, століттями освячена, традицією ухвалена. Таку владу руський народ любить, а поміщики містично чують звязок із нею.

Зрозуміло, чому октябристи, раби самодержавія, колчаківці, ідеологи „їжачих рукавиць“, так її вихваляють: комуністична влада є відтворенням старого російського самодержавія на новій ідеологічній основі.

Річ не в назві, а в методі праці: царська, чи комуністична — це не важне, а важне, що все в їжачих рукавицях! „Русское народовластіє“.

В той час, коли тюрми, чрезвычайки й катівні переповнені соціялістами — ідеологи самодержавного хамства пізнають у „совітах“ свою давню мрію, свій ідеал, своє „я“ й лягають на пузо, похотливо виючи і скавучлячи від захоплення: *Le roi est mort, vive le roi!* Самодержавіє вмерло, хай живе самодержавіє!...

Режим насильства, знущання з людини, потоптання всякого права трудової маси — це форма руського народовластія — й тому октябристи й колчаківці пізнали свою помилку: дарма вони воювали проти „советізму“! І тому гукнули тепер словами п. Чахотіна: в Каносу!

IV.

Центральною ідеєю совітських „вєхістів“ є великодержавство Росії. Устрялов заявляє:

„Россия далжна астаться великой дєржавой, великім гасударством. І так как власть революції — і тепер только ана адна — спасобна восстанавить русское великодержавіє, мєждународный прєстіж Расіи — наш долг во імя русской культуры прізнать єя палітєскій авторітет“ (ст. 57).

Устрялов покладає свої великодержавні надії на „совітську владу“, а за ними всі його колеги доводять, що це річ певна: власне — „совітська“ влада й є та влада, що ці надії здійснить. Ось як виглядають сподіванки великодержавних чорносотенців.

С. Лук'янов, згадуючи часи Тимчасового Уряду, каже:

„Каму же в то время магло прийти в голову, что из отрицательной: „вайна до пабеднаво канца“, із прапаведніков крайняво інтернаціоналізма, із людєй, прізывавших сначала к стопроцентному обложенію, а затем і к полному унічтоженію буржуазіі, что из етих елєментов, казалось бы насквозь антигасударственных і антинаціональных, может слажіться подлинная основа будущей русской глубоко гасударственной і вполне „національной“ власти!“ (ст. 78).

Дійсно цього ніхто не сподівався, трактуючи програму большевиків серйозно і щиро, але містика держави зробила своє діло:

„Во істину, ми, самі таво не замечая, прісутствуєм прі рожденіі подлиннаво русскаво ггражданства і неразрывно связаннаво с ним русскаво гасударства“ — попадає в захват далі п. Лук'янов (ст. 89).

Бобріщев-Пушкін також радісно хвилюється тим, що містика большевицького „інтернаціоналізму“ йому нарешті відслонилася:

„Пусть у власти интернаціоналісты, но ані же явно творят національное дело!“ (ст. 137).

Він сам дивується-чудується, допитуючись, як це сталось:

„По какому парадоксу історіі, в самом деле, интернаціоналісты делают дело патріотов, защищают Россию, а патріоты делают дело интернаціоналістов, желают, чтобы прішли англічане, палякі, японцы, как выражаются в современном культурном стилє „чорт-дьявол“, ліш бы свергнуть ненавістных большевиків“ (ст. 137).

Щоб не вертатися до цієї теми, дамо відповідь на парадокс історіі: російська інтелігенція від монархістів до большевиків належить до пануючої нації, історична культура котрої — панування, насильство над народами й імперіялізм. Ця культура, утворена московськими царями й поміщиками, є фундаментом для світоглядів і ідеологій різних груп російського суспільства. І большевики методологію „комунізму“ осну-

вали на методології самодержавія — спадщині царів і поміщиків. Так „пролстарська“ ідеологія стала носієм заповітів поміщиків.

Через те „інтернаціоналісти“ роблять національне, а не інтер-національне діло. В 1917. році Тимчасовий Уряд, із своїми кадетами, меншевиками й ес-ерами робив і говорив таксамо, як і патріоти попереднього царського й наступного „пролстарського“ періоду.

Це розуміє й пан Бобріщев-Пушкін:

„В Кремле всякій інтернаціоналіст станєт гасударственніком: нельзя, управляя страной, не охранять ей“ (ст. 141), або кажучи ясніще: взявши владу, кожна російська партія відкине інтернаціоналізм і стане національно-російською, бо інтернаціоналізм це тільки для опозиційних партій, а не для тих, що правлять: коли ми не біля влади — тоді ми інтернаціоналісти, визнаємо всяке „самаопредєленіє“, а як приступаємо до кермування Росією — мусимо охороняти її величїнь, цебто, прощай блаженний інтернаціоналізм!

Так сталось і з большевиками: прийшовши до влади, вони почали робити те, що робили б патріоти, буржуазія, поміщики, царі. І вони робили й роблять це, а через те ми, Бобріщеві-Пушкіни, признаємо цю владу за свою, бо вона робить наше діло.

„С таво мамента, как опредєлилось, что советская власть сахранила Россию — советская власть оправдана, как бы основательны не были отдельныя протїв нея обвинєнія“ (ст. 144).

І шлях наш із нею один, як твердить Устрялов:

„Советская власть будет стремиться к вассалїзациї країн с центром — во імя ідей міровой революціи. Русскіе патріоти будут баротья за то же — во імя великой і єдиной Россіи. Прї вьсом бьоканєчном разлїчїи ідеології практичєскїй путь єдїн“ (ст. 59).

Це знамените признання колчаківця дає блискучу характеристику „інтернаціоналізму“ большевиків у ось яких чудових висловах:

„Правда, советская діпломатїя формально прадалжаєт прїзнавать прїнцип „самаопредєленїя народов“, но вєдь само сабой разумєтєся (ще б пак! *М.С.*), что єтот тїпїчнїй „мєлко-буржуазнїй“ прїнцип в єя устах єсть лїшь тактїчєскїе неабхадїмая *manière de parler*“ (ст. 58).

„Окраїнні“ народи повинні щиро подякувати совітській місії у Празі за опублікування цього дуже цінного признання! Особливо цікаве це для всяких „самоотверженних малоросіян“, що великорозумно підозрівають большевиків у інтернаціоналізмі. Навіть руські поміщики вже зрозуміли, що в національному питанні вони й большевики — тотожність, що виходить із дальшого твердження Устрялова:

„Саседство с красной Россіей, катораво явно пабаіваються даже величайшіє міровые державы, вряд лі может павесті к благопалучію і безопасному процветанію наші (?!) окраіны, самаапрѣделівшієся „вплоть до атделенія“ (ст. 58).

Напевно не поведе! Це знають і „окраїни“, й поміщики московські, й большевики, бо доля України, Білорусі, Кавказьких республік — перед очима. Як тільки большевики зберуть війська, насмокчуть їх „інтернаціоналізмом“, так і рушають вперед, заздалегідь оповістивши про визволення „робітників і селян“ окраїнної держави, прищепивши їм, як каже Устрялов: „яд сваеобразной псіхіческой заразы“.

„Прі таких условиях, большевізм с сво інтернаціональним вплинієм і всюду пранікаюцімі связями, становітся нынѣ прекрасным орудієм международной палітікі Россіі, і слѣпы те патріоты, каторые хателі бы в настоящей мамонт відеть страну лішенной етаво орудія какой бы то ні было ценой“ (ст. 59)

„Інтернаціоналізм“ большевиків є чудовим зняряддям національної політікі Россіі — так говорить московський імперіяліст. Хто вміє слухати — хай слуха!

Бобріщев-Пушкін дає цінні вказівки і для „самоотверженних малоросіян“:

„Нѣчево указывать давно указанные факты вассадіненія саветской властью атторгнутых частей Россіі, начіная с Украіны і кончая Грузіей“ (ст. 141).

І далі він вишиває взори радости руського серця:

„День взятія Варшавы был бы для большіинства русскіх днём торжества — просто, без рассужденій, потому что русскіє адержали блестящую пабеду“ (ст. 140—141).

Але що за „прелєсть“ совітська влада!

Пан С. Чахотін не може стриматись од захвату і кричить: У Каносу! На службу совітській владі!

„Кто бы ни был у власти сейчас, но раз он способствует процессу сабиранія і упроченія Россіи, он должен палучить паддержку со стараны мыслящей і патріотическі настроенной інтелігенціі“ (ст. 156).

Хто ж тепер заслугує на цю „паддержку“?

„Во первых, історія заставіла русскую „комуністическую“ республіку, вопрекі єя офіціальной догме, взятъ на себя національное дєло сабиранія распавшейся было Россіи, а вместе с тем васстановленія і упроченія русскаво международнаво удельнаво веса“!

„Во-вторых“ бачить Чахотін заслугу большевиків ув утворенні могучої дисциплінованої армії, що є зброєю для утворення вищевказаного „удельнаво веса“.

Бобріщев-Пушкін зібрав докупі всі знаряддя для утворення „удельнаво веса“ й так формулує:

„Опіраєсь на єту армію, на международныя массы нїзших классов (обов'язково — нїзших кляс! *М. С.*) і на Азію, Россія начінає новий період сваєй історії“ (ст. 144). До старої мети:

„Турція, Персія, Бухара, Афганістан — єто путь в Індію“. Опять — не імперіалістическое, мірное завоєваніє (ст. 136) — заявляє московський цинік-імперіаліст, бо на його думку:

„Россія без всякаво імперіалізма мірно асуществляєт вековья задачи сваєй політїкї“ (ст. 13).

Читач знає історію „мирних завоювань“ Росії й дивується, в який термін можна убрати це розбишацтво? Справа проста.

Потєхін це подав у безподібній формуловці. Він уважає революцію за московську національну й захоплюється брутальною грубістю нот Чічеріна, вбачаючи в їх грубости й хамстві чисто руський національний дух. Він облизується віддумки, що Антанта, могуча Антанта дуже вважно прислухається до істинно-руських нот, пояснюючи їх вплив так:

„Корєнь єтаво явленія в шіроком вліянні масковскаво правітельства на рабочія массы Запада, благодаря чему правітельства Європы должны

пріслушіваться к голосу Масквы. Праходіт пора, кагда Рассія служіла целям III. Інтернаціонала; III. Інтернаціонал начінаєт быць сільным орудієм в достіженіі національных целей Рассіі“ (ст. 177).

Устрялов, Бобріщев-Пушкін, Потехін роз'яснюють дуже красномовно, як „нізшіє классы“ Європи впряжено при помочі III. інтернаціонала на службу московському імперіялізмові — це й є містика московської державности, й заслуга большевиків, що знайшли такого союзника для Росії.

Аж не вірилось бідним поміщикам, а таки чудо сталося — містика вивезла.

„Гром пабеди раздавайся“! — пролетаріят усього світа допомагає промостити шлях Росії на Індію. Хай живе III. інтернаціонал!

Такий то „корєнь етаво явлєнія“.

„Англія ведьот англійскую палітіку, Рассія ведьот тепєрь русскую палітіку, вліяєт на Англію вполнє реальными вазможностями“ (Бобріщев-Пушкін, ст. 136) — цебто, III. інтернаціоналом, червоною армією й демагогією в Азії.

Попробуй тепер позмагатися з нами, комуністами й поміщиками Росії! Підвезли ми такого візка пришелепуватій Європі, а тепер наш мужичок — „вершітель судеб міравой культуры“.

V.

Такою виявляється ідеологія й політика московських комуністів у психіці їх вихвалювачів Устрялових, Ключнікових, Лук'янових і Бобріщевих-Пушкіних, Чахотіних, Потехіних і т. д., поміщиків, колчаківців, врангелівців, що зрозуміли всю містику Кремля й тепер трублять у сурми на поміч „совітській владі“.

Так перед нами руські патріоти відкрили завісу большевизму, де ми бачимо бездонний цинізм імперіялістів і насильників.

Ми повинні бути дуже вдячні панам Устряловим за їхні признання й одкриття, містичні мрії й московську державну ідеологію.

Ми не сумнівалися в природі московського большевизму, і тепер лише реєструємо високоавторитетні признання: коли московська буржуазія почала вже признавати большевиків за тих, що роблять всеросійську національну справу, потрібну буржуазії, то значить, справа революції в Росії вже пропала.

Сама буржуазія визнає совітську владу за свою і вказує з глуфом, як большевики зреклися комунізму. Цього досить.

Все, що написано щодо характеристики большевиків і III. інтернаціоналу панамі колчаківцями, є правда. Ми це знали й бачили раніш, указували на це, але большевики ставали в горду позу й називали нас „контрреволюціонерами“. Тепер чорносотенно-буржуазні елементи з захватом плещуть у долоні славу большевикам.

Скажи, хто тебе хвалить, і я скажу, хто ти! І ми бачимо, з якою мальовничістю й отвертістю представляє большевиків шовіністично-буржуазна політика. Буржуазія нутром почула всю рідність большевиків із нею, психічну близькість, практичну єдність, і тепер почала вихвалювати істинно-русских „інтернаціоналістів“.

Який же синтетичний висновок робить буржуазія зі своєї аналізи Со-вітської Росії?

Можна з певністю сказати, що як є, пан Потехін дав блискучу синтезу большевицько-буржуазної ідеології:

„По раковой іронії судьбы, а, быть может, по безпристрастному і безапелляционному суду історії русское національное дело можна сейчас делать не в рухнувшей России „третья Рим“, а в России III. интернационала“ (ст. 183).

Цими словами закінчується „смена вех“, „русское национальное дело“ з його пануванням над слабими народами, з непогамованим імперіялізмом, шляхом на Індію, міжнароднім „удельным весом“ і з мужиком — вершительцем судеб міравою культурою“, з Москвою, як центром, і іншим світом, як окраїнами — це й є Росія третього Риму, в новому большевицько-імперіялістичному виданні. І таку Росію роблять большевики, вживаючи III. інтернаціонал і „нізшіє классы Европы“ як знаряддя, матеріял, засіб для російської національної справи.

Льогічний висновок із цього: III. інтернаціонал є засобом для творення „III. Риму“.

Большевики власне це й роблять, що так блискуче довели буржуазно-чорносотенні автори „Смєни вєх“.

Від деклямацій про III. інтернаціонал большевики прийшли практично до Росії „третього Риму“. Вся їхня праця має певний зміст — створити великодержавну Росію — Росію недавнього минулого, Росію царів, губернаторів і жандармів, Росію — гнобительку й визискувачку народів, у тому числі й українського.

Росію, що є ворогом, а не другом України.

Ясно, твердо, недвозначно.

І що ж на це скажуть українські ренегати, що у сліпоті своїй белькочуть про III. інтернаціонал, „світову революцію“, „диктатуру пролетаріату“, „радянську владу“, не помічаючи всієї своєї наївності, принаймні, або маскуючи недвозначну, усвідомлену ними зраду свого народу, відданого на поталу третього Риму, в якому радянською владою, соціалізмом і не пахне?

Що на це скажуть ті політики, що виступають від імени нещасного українського народу й силкуються доводити й йому, ніби він ошчасливлений „комунізмом“? Бо ж після признання совітських „вєхістів“ уже не можна вдавати з себе щирого прихильника совітського імперіялізму, бачучи страшні, ганебні факти большевицького обдуру, не можна говорити про соціалізм, радянську владу, соціалізацію й т. п.

Прикинутись тепер прихильником революції й разом із тим слугою московської влади, значить — виявити своє реакційне обличчя, бо революція й соціалізм — одне, а совітська влада в Москві — друге, й то контрреволюційне, антинародне, антиукраїнське й т. п.

Змішувати Москву з соціалізмом уже не можна.

І кожний чесний і щирий революціонер, соціаліст, чи комуніст бачить тепер, що московський большевизм є тільки своєрідною формою руського імперіялізму. І коли Москва й большевизм виступають граціозно під плащиком соціалізму, то перенесення московських метод на иншу територію зразу виявляє всю фальшиву суть московського ушкуйництва.

Припустім, що національна большевицька політика є справді пролетарська, комуністична, соціалістична й т. д., цебто, варта наслідування для всіх соціалістів. Прикладім її методи до України, але української.

Отже:

1. Україна мусить бути великодержавницька й... силою зброї захоплювати все, що зможе: Московщину, Донщину, Білорусь, Кавказ, промостити шлях на ближчий чи середній Схід, прямувати на Дарданелі;

2. заводити силоміць українську мову для московського населення, називаючи російську мову „денікінською“, російську культуру — „врангелівською“, вивішувати всіх, що говорять по-російському, чи як инакше;

3. завести терор і розстрілювати московських і ин. селян, робітників, інтелігенцію, при чім із особливою злобою нищити все російське;

4. призначити на всі неукраїнські країни губернаторів-барбосів, котрі грабували б населення, вивозили хліб, цукор і всяку всячину, особливо, машини і знаряддя з фабрик, щоб дбати про „центр“ (наприклад, Київ, Харків, Одеса) і залишати на голодову смерть населення завойованих країн;

5. входити в коаліцію з українською буржуазією в ім'я інтересів України, як большевики ввійшли в коаліцію з кадетами у Владивостоці, і вважати це можливим і доцільним для України;

6. знищити в Московщині російську і всяку иншу соціалістичну пресу, московських соціалістів узяти „на мушку“, посадити в „чека“ і пригрозити розстрілом навіть їх рідних і знайомих...

Так би мусіла виглядати українська комуністична програма, зладжена *à la gusse*.

Або коли б, наприклад, Австрія стала комуністичною, то вона б мусіла піти війною на Чехію, Угорщину й т. д., аби відновити Австрію в межах цісарщини. Це зробити криваво: призначити своїх комісарів до Праги, Будапешту й т. д., одне слово — зробити те, що зробила національна большевицька Росія з иншими народами.

Ну, й що ж? Аж гидко думати.

А чи знайдуться такі Чехи, Мадяри й інші, що вдавали б зі себе щирих прихильників такої операції і славили б „ІІІ. інтернаціонал“, ходячи навдбкки перед панами, призначеними з Відня або з якоїсь там Циганії, в ролі верховодів і розстрілювачів чеського селянства й робітництва? Розпинались би за їх „комуністичну вищість“, запобігали б їхньої ласки, доносили б у „чека“ на інших Чехів-комуністів, соціялістів і інших, провокували б, грабували би свій народ?

Ні, це просто недопустима фантастичність.

Чому ж на Україні так багато тих національних кретенів, що перед очима всього українського народу займаються комуністично-московським кльовнством, удають зі себе „комуністів“ і йдуть у табір московських гнобителів-імперіялістів і стараються сіпнути й собі ведених на розстріл українських борців-революціонерів, селян, робітників, інтелігентів? Чому їх так багато перебігає і стає яничарами, що допомагають Москалеві з Матері латану свитину здіяти? Як стара українська старшина з московським панством і царями накладали, орудуючи підлими засобами проти трудящого люду України, так українські інтелігенти тепер, після 2—3 літньої боротьби з Москвою, чомусь зразу „порозумніщали“ й переконалися в московській правді: коли вони не розуміли своєї української правди, то хто ж повірить тепер у їхню „нову правду ІІІ. інтернаціоналу?“

Глупота, чи зрада?

Те і друге. Українське міщанство стає на службу сильному: була У.Н.Р. в Києві. — то воно вдає українських державників, коли ж там засідають окупанти — воно згодом виробляє відповідну „ідеоольогію“ і пристосовується до пануючих. І їх так багато тепер, і такі вони невблаганні і строгі до інших „контрреволюціонерів“, особливо до своїх колишніх партійних товаришів.

І як вони граціозно-„комуністично“ виступають із рядів большевицьких вихвалювачів, визираючи зпід поли п. п. Ключнікових, Устрялових, Бобріщевих-Пушкіних і Ко.

І хоч мізерне українське смєновєхівство має в основі особисто-кримінальний характер, хоч усім відомо, чого і для чого деякі злодії, казнокради,

деякі „посли У.Н.Р.“ переходять у сменовехівство, а все ж таки вони намагаються надати своїм утіканням од криміналу якийсь „ідейний“ зміст! Подивіться, які кола описують навкруги „совітської“ влади різні паршивці та українські кооперативні гієни, що шахрували роками українськими державними грошима, засідаючи в різних урядах, закупівних комісіях, місіях, видавництвах, а тепер плигають коло різного „совітського“ наброду, скубути з остатків золотого фонду й чоломкаючи руки, вмочені по лікті у крові українських селян, робітників і інтелігентів?

Невже вони будують „українську радянську соціалістичну республіку“? Покинувши недобудовану У.Н.Р., вони спішать будувати У.С.Р.Р.? Хто їм повірить?

Їм не вірять навіть ті, що користуються їхніми послугами.

Їх не поважають навіть їхні покровителі.*)

Їх проклинають ними зражені.

Український селянин, робітник, інтелігент, кожний, хто бореться за визволення українського трудового люду, повинен їх собі зятати, щоб у слушний час покликати на грізний, неблаганний усенародній суд.

І актом обвинувачення проти їх буде услужлива праця націонал-большевицьких буржуїв Бобріщевих, Устрялових і Ко, що розкрили нам містику III. інтернаціоналу й містику зрадників, послужників третього Риму.

Тепер усе ясно. Брехлива белькотня зрадників тепер нікого не обдурить: завіса московської державної містерії розірвана, й показана, замість картини визволення трудящих — огидну вакханалію московського шовінізму в ім'я Росії „третього Риму“.

І в цім величезна різниця між „сменовехівством“ російським і українським: російський сменовеховець, із якого б клясового або партійного

*) В харківських „комуністичних“ „Вістях“ М. Любченко зустрічає перехід М. Порша у „сменовехівство“ таким „привітом“, од якого всяка порядна людина повинна б згоріти від сорому. Але ми знаємо, що совість цього панка така „вогнєперта“, що ні від „привітів“, ні від білизни, ні від инчих подібних річей не горить, аби тільки її змазано валютним маслом.

групування він не вийшов — він лише переходить до признання й оправдання свого національного уряду, переконавшись, що цей уряд веде бажану для його національну-російську політику. Він своїм „сменовеховством“ зраджує, напр., Врангеля, демократію, „Учреділовку“, але не зраджує нації, Росії. Він служить Росії!

А український „сменовеховець“? Цей мусить оправдати окупацію, цебто, завойовання України Московщиною, оправдати Московщину, признати її, поклонитись їй, цебто, в суті зректись України, зрадити Україну, зрадити свою націю, свій народ.

В нашій історії вже було масове „сменовеховство“: боярство і шляхта колись перейшли на службу польській владі і спольонізувались, козацька старшина — обернулась у „русское дворянство“, проти якого воював народ оце в революції. Тепер українська інтелігенція розпочинає перехід на службу Москві в ім'я нового „лакомства нещасного“.

Українське селянство й робітництво повинно зятямити собі цю нову зраду.

І можна бути певним, що III. Рим тепер уже поживиться українським „сменовеховством“, як собака мухою.

Видавництво „Нова Україна“

випустило досі такі книжки:

1. В. ВИННИЧЕНКО: Гріх, драма на 3 дії.
2. К. КОБЕРСЬКИЙ: Господарське самоврядування (про державу гільдії).
3. П. АНДРІВСЬКИЙ: Сучасні експериментальні досліді на межі між живим і мертвим.
4. Д. АНТОНОВИЧ: Український театр.
5. М. ДИКАНЬКО: Роман, оповідання.
6. В. ВИННИЧЕНКО: Закон, п'єса на 4 дії.
7. О. КОБИЛЯНСЬКА: Василка, повіля.
8. В. ЛЕВИНСЬКИЙ: Що таке політика.
9. Д. АНТОНОВИЧ: Українське мистецтво, концептивний іст. нарис.
10. Н. ГРИГОРІЙВ: Підстави україн. націон. держ. політики.
11. М. СРІБЛЯНСЬКИЙ: Від III інтернаціоналу до III. Риму.
12. К. УГРИНСЬКИЙ: Комунізм і індивідуалізм у квіток.
13. Т. І. МАСАРИК: Слав'яни по війні.

Дальші книжки у друку.

